

Abonnement pour un an:

250 piastres

Edition spéciale 300 piastres

Adresse:

Idjtihad Constantinople

Téléph-St, 865

XXème ANNÉE

1 Octobre 1924 — N 170

اجتهاد

فلسفی ، اجتماعی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبونمان: سنہ لکی [۲۴ نسخہ]

داخل ایچون ۲ ، خارج ایچون

۲ ۱/۲ اعلا کاغذایسی ہ ایرادر

ادارہ خانہ سی

جفال اوغلانده « اجتہاد ٹہوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمینجی سنہ

دسرب: ۱۷۰-۱ تشرین اول ۱۹۲۴

ایلیکلردن زیاده باشقهرلی طرفندن کوسته ریلن ایلیکلری دوشونور . حقانیت عدالتسزک کوردیکی وقت صبر کوستریر . جبردن زیاده عقل یولنی، قانوندن زیاده مصالحه یولنی آرار .

ایشته جمهوریتک غلبه سی ایچون بر قومک روحنده بو طویغولر بولمیدر . بو طویغولر ایسه بر آنده میدان کله مز، زمان و تربیه محتاج در . عصرلردن بری استبداد آلتنده ازیش قه ملردن بو حس طومور جقلرینک بر آنده انکشافی مأمول ایتمک نافله در . دیکنلردن اوزوم، ایصیرخان اوتندن اینجیر مأمول ایتمک بکزر . چوقدن بری حریت شخصی ایله الفت ایدن مملکتلرده بیله جمهوریت هر زمان تهلیکهیه معروض بولمقده در فی الحقیقه جمهوریت اساس اعتباریله روح افسانیده فطری اولدیغندن دنیاده باقی قاله جق و دوام ایده جک در ؛ فقط هر زمان تربیه ایله تمیه ایدلمک محتاج در . تربیه کله سیله یا لکز معلومات اکتسابی مراد ایتمیورز حقیقی تربیه ، انشانک فکرنده برنوع نازک حساسلغک میدان کله سی در، که جمهوریتک الکیو یوک کافلی ایشته اودر ، تربیه ، معقول دوشونمهی اوکرمکدر ، وزمانمزده اصول تربیه نک محتاج اولدیغی اک بو یوک اصلاحات بلکه بو نقطه ده در . معقول دوشونمهی و حقانیت کار اولمای اوکرملی ز . مکتبلرده چوقورله ، دارالفنونلرده کنجلره بونی اوکرتمک چالیشمالی ز . اوزمان جمهوریت تأسس ایده جکدر .

محاضره زراعیه

۱۳

اورمانلره ویریلن ضررلر

بوندن اولکی مقاله مزده ، اورمانلرک تخریبی یوزندن کورولن ضررلری سوبله مشدک . بو محاضرده قضایا تاسندن ناصیل ساسا مصون قالایلمش اولان اورمانلره ویریلن ضررلردن سوبله به جکز . اورمانلرده قویون و بالخاصه کچی اوتلاتمق اک فواوضر عادتدر ومع التأسف شیمدی به قادار بو اعتیادک اوکنه کچمک ممکن اولاماشدر . مغنیشا طرفلری کبی واسع باغلی اولان بریرده وباغ بوزومندن

معناده جمهوریت موجود اولورسه ، احوال اقتصادی ده بر انقلاب کلی میدان کله ، فقط احوال مادی به دیکر بتون احواله فائق و حاکم طوتمق بزى ینه اسکی روحده برافیر . حقیقی جمهوریت ایچون، جمهوریت روحی موجود اولمیدر . جمهوریت روحی بالخاصه شو اوچ عنصری حاوی در . برنجیسی، ارقداشلق و مشارکت حسی در . یعنی هر کسده و هر قسمده فرد و فرقه حسندن ده درین اوله رق بر ارقداشلق حسنک موجود اولماسی، و هر فرد و فرقه نک داها بو یوک بر بدنه عائد اولدق لرینی حس ایتمه لری در .

ایکنجیسی، موجود احوال مادی به نک ماوراسنه باقهرق کند مزده و باشقهرده انکشاف بولماش استعدادلری کورمک حسی در . حقیقی جمهوریت فورمولی « بن سنک قادر اییم » دکلدر « سن نم قادر ای سین » ده دکلدر . انجاق « نه سن، نه بن، قابلیت فطریه مزدر جه سنده، یکدیگر مزک ترقی و انکشافنه سعی ایتمکمز تقدیرده اولاجامز قادر ای دکلز، بناء علیه آلله ویره رک بو کچالیشالم » فورمولیدر . بر جمعیت اجتماعی، هر کسک قابلیت انسانی سه کوره تکملنه خادم بر ارقداشلق اولمایدر .

اوچنجیسی، هر کسک دوشونمک و بیان افکار ایتمک ایچون سربستی به مالک اولماسیدر . بوسر بستیدن غایه ، هر کسک هیئت اجتماعی به نافع صورتده خدمت ایتمه سیدر . جمهوریت هر شیدن زیاده بلکه بو مسئولیتی متضمن سربستینک موجودتی ایله مقیددر . جمهوریت بو معناده هر افندینک و هر خانمک شخصاً دوشونوب بیان افکار ایتمه سی ، و باشقهرلینک دوشوندکلرینه و سوبله دکلرینه حرمتکار اولسی دیمک در .

جمهوریت روحنک بو عنصرلرینی ایکی کله ایله تلخیص ایتمک ایسترسه ک اوکا حقانیت حسی « دیرز . فیلسوف (آرسطاطالیس) ک حقانیته دائر شوسوزلری، فکر مزى کوزه لجه ایضاح ایدر .

« حقانیت، ضعف انسانی به مساعدده کار بولنور . قانوندن زیاده واضع قانونک مقصدینه ، فعلدن زیاده مقصده ، بر آدمک بولندینی حالدن زیاده او آدمک عمومی مسالکس نه نظر ایدر . حقانیت، باشقهرلردن کوریلن ضرر وزیاندن ایته باشقهرلردن آلنان ایلیکلره باقار . باشقهرله ایدیلن

زانفوج

شیمدی الهی سوکر، صوکر، بر آ زبول پاره ویر
هیچ اوتانماز، پروتستانلره زانفوجلق ایدر
محمد عاکف [۰]

فیکرتک مقابلرسی

بن که اوچ، بش پولی ترجیحندن
پروتستانلره زانفوجلق ایدن
شاعرم. زیور کرسی یقین،
شاعرمجتهد دین مبین،
حضرت منلا صراطه، ادبی،
احترامی تقدیم ایله بی
تردد دییورم زانفوجلق
لطف و صیفته لایق اولدق،
لکن آلدانماصاقین استادم،
بنده برپارجه موحد زادم.
بیلیرم بنده سنک بیلدیکی،
اوقودم بنده کتاپ غیبی،
دیگلدیم بنده خطاب غیبی.
بنده ذانک کی جامع جامع
دولاشوب خالقه اولدم را کیم
شوق جنتله خیالم مشغول،
یوره کم خوف جهنم له ملول.
بنده طرماندم اولو طویایه،
بنده چیقدم ملاء اعلایه.
بنده عاشقدیم اذان نغمه سنه،
بنده قوشدمدی او الله سسمنه،
بنده تسبیح ودعا صوم و صلات
هپسینی هپسینی یاپدم هیات ا
چونکه تلقینلره آلدانمشم،
قاندینک شیلره هپ قانمشم،
بیلمه دن، کورمه دن ایمان ایتم.
سودم الهی ده پیغمبری ده،
او آ لای قالدی بوکون هپ کریده
آ کلادم چونکه حقیقت باشقه
باشقه یولدن واریلیرمش حقه.
طاہدینک خارقه لر، معجزه لر
بررافسون ذکادر که بشر
بی توقف آچیو سرلری
معجزات اهلی اونوتمش یارینی.
هرسل و هرسل و عیسی، موسی،
کهینه برکذب مطلقمدر عصا.
بشرک بوله ضالالتلری وار،

پوسی دندی یاپار، کندی طایار.
آرا، کیت دیرینی، کز کیمه سنی،
دیگله تکبیری، ایشیت چاک سسینی.
کوره جکسک که بوتون برشقدور
اومدینک، بکله بکک شی یوقدر،
دوزمه الهی کی شیطانی
بوداسی، اهرمنی، بردانی،
طوپنک مبدعی بر: وهم جبین!
کولکله کولکله اونلرده درین
بر قاراکلق سزه رک چوریلیم،
آجی برضربه سیوب ده دوریلیم.
شیمدی بی قیدچنان ویزدان
سوزدهم فطرنی حیران-حیران.
بن نه معبود، نه معبد بیلیرم،
کندیمی خلقتنه عابد بیلیرم.
کوکده بیکارجه مساجد کوردم.
اونده وجد نمی ساجد کوردم.
بوسجود ایشه بنم طاعتم،
بو عبادتله پکر ساعتم.
بو عبادتده فخر و خرم،
بنی سرقایدن فرق ایدهم.
بر کوجوک قوشله نرم طایمده
بنده تهلیل ایدهم، اسحق ده.
دوغرولن حب وفا، محویت
مرحمت، خیر و محبت نصفت،
صوکر، برشاعره زانفوج دیبه مک
ایشه وجدانه نونلر محرک.
دوشونوب ایشله مک آیینمدر،
یاشامق دینی بنم دینمدر.
مؤمن وارلقه ایمان وار،
هرقاناد بر ملک البراقرار.
انیدان یاشارم مستغنی
بر اوروجک کوتورور حقه بی.
کتابم محن طبیعت کتانی،
بنده در خیر و شرک اسبابی.
واریرم بوله در صرقد جک،
بعث و عقبایه محل کورم پک.
طا شیرم قلب شغف پیماده
بشرک عشقنی آ لامنی ده.
دن حق نیجه بوکون دین حیات
سن نه دیرسک بوکای ملا صراط !

توفیق فیکرت

[*] سیل الرشاد شاعرینک ذهنیتی آ کلامق ایچون
۶۵ نوصولی (اجتهاد) ده (ظالم مظلوملره) عنوانلی
مقاله صری لطفاً اوقویکنی.

اورمانلرده کی آلانلرده یعنی آچیققلرده حیوانلرک اوتلا-
ماسنه مساعدر. حال بوک اُلزیده حیوانلردن قورونمق
لازم کلن کنج اورمانلردر. بویه یرلرده چقان اوتلرک
حال طبعیده چورویوب طوپراغه قاریشماسندن پک چوق
فائده گورولور. اقلیمی قوراق اولان یرلرک مرعالرنده
وطبعی چایرلرنده یاش اوت چوق بولونامادینی ایچون
سورولری یوکسک یرلرده کی اورمانلر قادار کوتورمک
مجبوری واردر. دیگر برچوق یرلرده یاز موسملرنده
سورولری یایلارلر چیقارمق عادتدر. بویایلر اُلکثیا
بوتون یاز موسمنده حیوانلری اوتلاتمایه کافی کلیر.

اورمانلری اُلزیده تخریب ایدن کچلردر. قویونلرک
ویردیگری، ضررده بوندن آز دکلدر. بونلر اورمانده
کندی حالریته براقیلیر واوزون مدت بر یرده قالیرلسا
ضررلری دها زیاد اولور. اینکلرک ویردیکی ضررده
اهمیتی در. بونلرده اوتلرله برابر تازه داللری وسورکونلری
قوپاریویاغموری متعاقب اوتلریده کوکلرندن چیقاریرلر.
آت و اُشک کی حیوانلرک ضررلری دها آذر، فقط
بونلرک آیاقلریله چیکنه یوب صیقشیدردقری یرلرده اوت
چیقماز. تورکجه نك: آتَنک باصیدینی یرده اوت بیتمز!
ضرب مثلی، شایان دقت بر حقیقت افاده ایدر.

اورمانلری تخریب ایدن و دائماً بویوک بر تهلیکه
معروض بیراقان بر شی ده یانغینلردر. بویانغینلر چوق
دفعه دقتسز لکدن و پک نادراولارق ییلدیریم دوشمه سندن
ایله ری کلیر. چوبانلرک یاقدقتری آتشدن قالان برکوز،
برقیغیلجیم اطرافده کی قورو اوتلرک ویاپراقلرک طوتوشماسنه
بادی اولور و او صیراده اسن بر روز کاردن بویوک بر
یانغین میدان چیقار. قوراق موسملرده بو تهلیکه دها
زیاده در. طوتوشان بر اورمانی سوندورمک و یانغینک
ضررینی تحدید ایتک همان دائماً ممکن اولاماز و اورمان
کاملاً یانوب بیتدکن صوکر کندیلکندن سوز.
بالخاصه ام اورمانلرنده کنج داللرک وسورکونلرک رچینه لی
اوجلری طوتوشمایه مساعدر؛ آتشی بو سایه ده آغاجدن
آغاجه سرایت ایدر. دیگر جنس آغاجلردن تشکل
ایدن اورمانلرده آتَشک دها زیاد کوکولری و قالین
داللری یاقوب تخریب ایتدیکی کورولور. قوراق برهواده

صوکر قویون سوریلرینی بورالر صالیویریرلر. بوده
اورمانلرده حیوان اوتلاتمق قادار فنا وشدته منع ایدیلک
لازم کلن برعادتدر. باغلردن محصول طوپلانوب
قالدیریلدقن صوکر، کوتوکلر قیش موسمنی کچیرمک
وکلجک ایلک بهاره حاضرلانتق ایچون محتاج اولدینی
عناصر غذائیینی طوپراقدن آلمقده دوام ایدر، که بونی ده
یاپراقلر تأمین ایدیبیلیر. اوحالده یاپراقدن عاری اولان
داللروایشی کوره مز. و اوحالرده ضعیف قالیر. اورمانلرده
حیوان اوتلاتمق اعتیادینی میدان چیقاران شی طبعی
چاییرلرک فنا لاشماسی و صنی چاییرلرک فقدانی در. حال بوک
مملکتک بر چوق یرلرنده، همان زراعتیه آیریلان واسع
تارلار قادار کنیش مرعالر واردر. فقط کندی حالته
براقیلدینی ایچون باشند باشه دیکن وقووالقدن باشقا فنا
ومضر اوتلرله قاپلانان بو مرعالرک اوتلری آزالییور
وجنسلی ده فنا لاشدیور. طبعی بر چاییر و مرعاده
کوروله جک ایشلر واردر. هر شیدن اول بوراسنی بر
طاقیم قسملره آیرمق وسوریلری هر بر قسمه بربری
متعاقب کچیرمک، صولرک شوراده بوراده طوپلانوب
قالماسنه مانع اولمق، دیکن، قووالق لری طوپلامق،
فنا ومضر اوتلری چیقارمق، آراسیر! آجلی دوکک..
کی فائده لی و ضروری ایشلر واردر. بونلر یاپیلاجق
اولورسا، مرعالرو چاییرلردن دها زیاد و ای جنس اوت
آلینیر و بونلرله بسیله ن حیوانلرک اترلندن، سودلرندن
وکورلرندن دها چوق استفاده اولونور. اوزمان،
بر چوق یرلرده سورولری باغله و اورمانلرله طولدورمق
احتیاجی ده بر طرف اولور. قیشک شدتی و سوره کلی
اولدینی یرلرده، قویون و کچلر ایچون یازدن قورو اوت
تدارک ایدیلهمک اعتیادی، سورولری اورمانلرده
طولاشدیرمایه مجبور ایدیور. بو حیوانلرده آغلرک
انجه سورکونلرینک اوجلرینی قوپاروب یرلر و بو صورته
پک چوق ضرر ایقاع ایدرلر. اقلیمی آز چوق راطب
وتوپراغی، صنی و طبعی چاییر یتشدیرمه یه الیریشلی
اولان یرلرده صنی چاییرلر وجوده کتیرمه مک
ایچون هیچ بر سبب و معذرت بولونوب سویله نه مز.
سورولرک اوتلاماسنه الیریشلی اولان کنج اورمانلردر.

ورم مجادله‌سی و سناتور یوملر

-- ۱ --

صوك هفته‌لر ك يومى مطبوعات ورم مجادله‌سنة حكومتك اهميت ورمهيه باشلا ديفنى و هكبهلى آطه‌ده بر ورميلير ساناتور يومنك آچيلمق اوزره بولونديغنى يازيورلر .

شيمدى به قدر اهل ايديلن بو حياتى احتياجك بو صورته ممكن مرتبه ازاله‌سنة چايشلا ديفنى كورمك بزم ايچون بيوك بر نعمتدر . صيته، ورم ، فرنكى بو اوچ مرض اجتماعينك بنه‌مزه ياپدني تخريبات ، نفوس‌مزدده ياپدني رخنه كوز او كنه كتيريلورسه بوايشده نه قدر كچ قالدغيغمز كورولور .

جهان حرنى واونك اليم عواقبي بتون دنباده ورم استيلاسنى شدتلندير مشدر . هفته‌لق استانبول صخيه مديريتى ايستاتستيقلى تدقيق انديلورسه فاتح وايوب سلطانده كى فقراسمتلرنده صوك زمانلرده كى ورم وفياتك عددى دهشت ويره جك نسبتده زياده لشمشدر . ورمك باشليجه عاملى اولان فزيولوچيائى سفالت بو محلاتده اولانجه شدتيله حكم سورمكده در . ينه كچن هفته غزتلرده استانبول ات صرفياتك ايستاتستيقى نشر ايدلشدى .

سنوى نفوس باشنه اصابت ايدن ات مقدارى آجينا جق درجه آزدي . آوروپاده ايسه مسئله تماماً معكوسدر .[*]

[*] ات مسئله‌سى بك مهمدر ؛ كنج وذكى بردون وراولان شهراميني بك بو خصوصده باباجاغى چوق شيلر واردر اولان ديتانك هيچ برينده ات استاتستريك اولايى قادار بهلى دكلدر . بالقانلرى بيلمورم فقط اوروپانك هيچ بر بيوك شهرنده كيكك ده ات بهاسه ساتيلدني وات مشتريسنه زورله كيكك ده ساتلدي كوروله مشدر . قصابلر ات ساتارلر ، كيك آريلير ، اونلر صنايع و زراعت ايشلرنده قولانيلماق اوزره آريجه ساتلر .

جمهورمرك رأس متفكرى

S.E. Le Maréchal M. Kémal Pacha
Prés dent de la République Turque

و مساعد بر موسمه بر جبغاره دن ، بر تفكدن آتيلان صيقيدن ، بولوقوموتيفك دو كديكى بر كوزدن و باجاسندن صاوورولان بر قيغيلجيمدن مدھش بر اورمان يانغيني ميدانه چيقا بيلير . يوكسك يرلرده كى اورمانلرده رطوبتك زياده لكى و يرلك و يرله دو كولن ياپراقلك و اوتارك ايصالقنى آتش ، سرعتله اطرافه ياييلماسنه مانعدر . فقط چام اورمانلرنده يرله اوزانان رچينهلى داللك آتش آلماسى وطوتوشدقن صوكرا يانغينك توسعايمه‌سى داٲما ممكندر . آچاقلرده كى اورمانلرده وياپراقلك قورومش

اولدينى ايلك بهار موسمه‌دهده يانغينك بويومه‌سندن و اطرافه ياييلماسندن قورقولور . بويله يرلرده اوتلر بويودكدن صوكرا آتشك توسعايمك تهلكه‌سى آزالير . قوراق بر موسمه و شدتلى بر روزكار اسديكى زمان طوتوشمش بر اورمانى سوندورمك قادار مشكل بر ايش اولاماز . بعضاً واسع براورمان هفته‌لرجه ياندقن صوكرا شدتلى بر ياغمورى متعاقب سوز . اورمان يانغينلرينك بويوك بر قسمنى ايقاع ايدن چوبانلردر . بونلر ياقيلان يرلرده اى وچوق اوت چيقديغنى بيليرلر وبونك ايچونده اومارنلرى قصداً طوتوشديرمق اعتيادنندن قورتو- لامازلر . بوكا قارشى ده اورمانلرى

جدى بر محافظه آلتنده بولوندورمق و بورالرده حيوان اوتلامعى منع ايمك كى فائدهلى چاره لر وتدبيرلر واردر .

بكار بكى : حسين كاظم

يحيى صائم بكه : (اجتهاد) ثوينه اوغراما كز رجا اولونور .
اردعان (ده طلعت افندي) : (دلسق مولانا) (علم روح اجتماعى ، (راهب ماهيه نك وصيفنامه‌سى) كونده ريلدى . وصيفنامه بنى دنله وجارنله اواويك .